

EU:n datasäädöksen kansallinen täytäntöönpano - Arviomuistio

Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoanne luonnoksesta arviomuistioksi EU:n datasäädöksen kansallisesta täytäntöönpanosta Suomessa.

Arviomuistioon valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriön asettamassa poikkihallinnollisessa työryhmässä. Arviomuistiossa esitetään hallituksen esityksen valmistelun pohjaksi analyysi datasäädöksen sisällöstä ja suhteesta kansalliseen sääntelyyn ja viranomaisten nykyisiin tehtäviin. Arviomuistio sisältää linjausehdotukset viranomaistehtävien tai näihin liittyvän kansallisen vastuun osalta jatkovalmistelun pohjaksi siltä osin kuin niistä on työryhmässä saavutettu yhteinen näkemys. Viranomaistehtävien sisältöä ja kansallista sääntelyä sekä viranomaisvastuita on käyty muistiossa läpi luvuittain. Siltä osin kuin viranomaistehtävät ovat kansallisesti uusia, on muistiossa arvioitu eri viranomaisten soveltuvuutta nykysääntelyn pohjalta. Suurin osa tehtävistä ei suoraan sisälly minkään viranomaisen tämänhetkisten tehtävien tai valtuuksien piiriin.

Arviomuistiossa esitetään, että EU:n datasäädöksen viranomaistehtävät annettaisiin pääosin Liikenne- ja viestintävirastolle. Lisäksi arviomuistiossa esitetään, että datasäädöksen henkilötietojen käsittelyä koskevien velvoitteiden noudattamista valvoisi Suomessa tietosuojavaltuutettu.

Tausta

EU:n datasäädös on asetuksena suoraan sovellettavaa sääntelyä, eikä tämän osalta ole tarvetta – eikä sallittuakaan – luoda päällekkäistä kansallista sääntelyä.

Datasäädöksen nojalla kunkin jäsenvaltion on kuitenkin nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen, joka on vastuussa asetuksen soveltamisesta ja sen täytäntöönpanon valvonnasta. Jäsenvaltiot voivat perustaa yhden tai useamman uuden viranomaisen tai käyttää olemassa olevia viranomaisia. Mikäli jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden toimivaltaisen viranomaisen, sen on nimettävä niiden joukosta datakoordinaattori helpottamaan toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä ja avustamaan asetuksen soveltamisalaan kuuluvia yhteisöjä kaikissa sen soveltamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvissä asioissa. Asetuksen viranomaistehtävät on lueteltu asetuksen 37 artiklan 5 kohdassa ja näitä käsitellään muistiossa. Säädöksen luvut ovat osin keskenään ja velvoitteiltaan myös hieman eri luonteisia ja muistio eteen luvuittain. Lisäksi

kansallisesti tulee säätää seuraamukset asetuksen velvoitteiden rikkomisesta.

Tavoitteet

Työryhmätyön tavoitteena on tukea ministeriöiden tehtävää varmistaa hallinnonalansa EU-oikeuden mukaisuus. Tavoitteena on muodostaa jaettu näkemys asetuksen sisällöstä ja vaatimuksista. Kokonaisnäkemys asetuksen vaikutuksista ja säädösmuutosten tarpeesta palvelisi ministeriöiden omaa valmistelutyötä, toimenpiteiden yhteensovittamista ja vaikutusten hahmottamista.

Työryhmän tavoitteena on myös etenkin selvittää säädökseen liittyvää viranomaistehtävien nykytilaa ja tämän pohjalta tehdä ehdotus datasäädöksen viranomaistehtävien tarkoituksenmukaisesta hoitamisesta mukaan lukien seuraamusten asettaminen. Työryhmän työ edistää viranomaistehtävien järjestämistä ja sujuvoittamista sekä tarvetta minimoida hallinnollista taakkaa sekä tukea käytänteiden ja tulkintojen yhtenäisyyttä. Tätä kautta työryhmä myös osaltaan tukee digi- ja datasäädösten koordinaatiotyötä valtioneuvostossa.

Työryhmän tehtävänä on:

1. Koota eri hallinnonaloilla voimassa oleva nykytila (lainsäädäntö ja käytäntö) datasäädöksen kannalta relevantista kansallisesta oikeustilasta sekä tuottaa aineistoa hallituksen esityksen valmistelun ja erityisesti vaikutustenarvioinnin pohjaksi.
2. Tuottaa ehdotus tavoiteltavaksi toimintaympäristöksi ja erityisesti selvittää tarkoituksenmukainen tapa järjestää datasäädöksen mukaiset viranomaistehtävät mukaan lukien seuraamussääntely.

Aikataulu

Työryhmän toimikausi jatkuu kalenterivuoden 2024 loppuun asti.

Datasäädöksen soveltaminen alkaa pääosin 12.9.2025.

Tavoitteena on viedä asiaa koskeva hallituksen esitys budjettilakina eduskuntaan syysistuntokaudella 2024.

Valmistelijat

Datasäädöksen poikkihallinnollinen työryhmä
Pj. Anna A. Wennäkoski /LVM

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM042:00/2023> - EU:n datasäädöksen täytäntöönpanoa tukeva työryhmä

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM042:00/2023> - Arbetsgrupp till stöd för genomförandet av EU:s dataakt

Liitteet:

[Datasäädöksen arviomuistio.pdf](#) - Työryhmän selvitysluonnos / Arbetsgruppens utkast till utredning (FI)

[Liite 1 datasäädöksen artikloiden ja resitaalien vastaavuustaulukko.pdf](#)

[Liite 2 ETLA-Raportit-Reports-148.pdf](#)

[Dataakten_utdrag ur arbetsarbetsgruppens utredning SV_.pdf](#) - Utdrag ur Arbetsgruppens utredning

Jakelu:

100 Solutions Oy
1001 Lakes Oy
1001 Lakes Oy
1001 Lakes Oy
Aalto Yliopisto
Ahvenanmaan maakunnanhallitus
Arcventure
Arkkeo
Asiakastieto
Asiakastieto
Asiakkuusmarkkinointiliitto
ASML
Avaamo
Avaus
Beyond Circulation
Business Finland
BusinessOulu
BusinessOulu
BusinessOulu
BusinessOulu
BusinessOulu / Oulun Kaupunki
Castren&Snellman
Celia
Celia
CGI
CGI
CGI
Cinia
Cinia
Cinia
COSS
CSC
CSC
CSC
CSC

CSC
CSC
CSC
CSC
CSC
CSC
CSC
CSC
CSC
DAIN Studios Oy
DainStudios
DainStudios
Digital Living International Oy (EU), Co-Founder SisulD
Dimecc
Dimecc
Dimecc
Dittmar
DNA
DNA
DNA Oy
DXC
Effi ry
EK
EK
Elinkeinoelämän keskusliitto
Elisa
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Elisa Oyj
Energiateollisuus ry
Energiateollisuus ry
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
ETLA
ETLA
ETLA
ETLA
EUE
Euroclear
Euroclear
Euroclear
Euroclear
FiCom ry
FIMECC

Finanssiala
Finnet-liitto ry
Finnet-liitto ry
Finnet-liitto ry
Finnvera Oyj
Fintraffic
Fondia
Fondia Oyj
Formin
Fortum
Forum Virium Helsinki
Forum Virium Helsinki
Forum Virium Helsinki
Forumvirium
F-secure
F-Secure
F-Secure
Fujitsu
Futurice Oy
Gartner
Gofore
Gofore
Gramex
GS1 Finland
Gurulogic
Haltian
Hansel Oy
harri.honko@vastuugroup.fi
Helen
Helsingin kaupunki
Helsingin kaupunki
Helsingin kaupunki
Helsingin yliopisto
Helsingin yliopisto
Helsinki EU Office
Helsinki Ventures Oy
Heltti Oy
Hpplaw
Hämeen ELY-keskus
IBM Finland
If Vahinkovakuutusyhtiö Oy
Ilmatieteen laitos
Ilmatieteen laitos
IPR University Center
IRO Research Oy
ITS Finland ry
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kainuun ELY-keskus
Kaunialan Sairaala Oy

Kaupan liitto
Kaupan liitto
KEHA-keskus
Kela
Keski-Suomen ELY-keskus
Kesko Oyj
Kesko Oyj
Kesko Oyj
Keskuskauppakamari
Keskuskauppakamari
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Kilpailuvirasto
KKV
KKV
Knowhill Oy
KPMG Oy Ab
KPMG Oy Ab
KPMG Oy Ab
Kuluttajaliitto-Konsumentförbundet ry
Kuluttajavirasto
Kuluttajutkimuskeskus
Kuntaliitto
Kuntaliitto
Kuntaliitto
Kuntaliitto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lappeenrannan teknillinen yliopisto
Lexia
Lexia
Lexia
Lifetime
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Linnan Kehitys Oy
Linnan Kehitys Oy
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Luciad
LähiTapiola
LähiTapiola
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
M Brain
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Maanmittauslaitos
Maas
Maas Global
Maas Global
MARA

MaRa ry
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
MDI Public Oy
MDI Public Oy
Medialiitto
Metsäteho Oy
Metsäteho Oy
Metsäteho Oy
Microsoft
MTK
MTK
MTK
MTK
MyData Global
MyData Global
MyData Global
Netum Oy
Network Services, Innovation Platforms
Niis
Nixu
Nixu
Nordea Oyj
Nortal Oy
Ohjelmistoyrittäjät ry
Ohjelmistoyrittäjät ry
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Osuuspankki
Osuuspankki
Osuuspankki
Osuuspankki
Oulun yliopisto
Oulun yliopisto
Oulun yliopisto
Oulun yliopisto
Oulun yliopisto
Oulun yliopisto
Oy IBM Finland Ab
Oy Waremann Acrux Ab
Paikkatietokeskus
Palvelualojen työnantajat Palta
Patentti- ja rekisterihallitus
Patria
Pellervo
Petteri Järvinen Oy
Pirkanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Savon ELY-keskus

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Pondenome
Posti
Posti
Privance
Privaon
Profinder
Proxion
Puolustusministeriö
Puolustusministeriö
Rakennustieto
Ramboll
Reaktor
Reaktor Innovations Oy
Reaktor Innovations Oy
Ruokavirasto
Sallila Energiapalvelut Oy
Sanoma Oyj
Sanoma Oyj
Satakunnan ELY-keskus
Schibsted
Secure Link Oy
Sensible 4
Sensible 4
Siili Solutions Oyj
Sisäministeriö
Sitra
Sivistystyönantajat
SOK
Solita Oy
Solita Oy
Someturva
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sovelto Oy
S-ryhmä
S-ryhmä
SSH Communications Security
SSH Communications Security
StratCommunications Oy
Strateal Oy
SunEnergia Oy
Suomen Akatemia
Suomen Akatemia
Suomen Akatemia
Suomen Internet-yhdistys SIY ry
Suomen Kuntaliitto ry
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen Yrittäjät
Taival
Taival

Taloushallintoliitto
Tampereen teknillinen yliopisto
Tampereen yliopisto
Tampereen yliopisto
Tampereen yliopisto
TATA Consultancy Services
TATA Consultancy Services
TEK
TEK
Tekniikan akateemiset
Tekniikan akateemiset TEK
Tekniikan akateemiset TEK
Teknologian tutkimuskeskus VTT OY
Teknologian tutkimuskeskus VTT OY
Teknologian tutkimuskeskus VTT OY
Teknologian tutkimuskeskus VTT OY
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus
Teknologiateollisuus
Telia
Telia
Telia
Telia Finland Oyj
TeliaSonera Finland Oyj
TeliaSonera Finland Oyj
TeliaSonera Finland Oyj
Tieke ry
Tieke ry
Tieke ry
Tieto Oyj
Tieto Oyj
Tieto Oyj
Tietoevry
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tietotekniikan tutkimuslaitos HIIT
Tietotekniikan tutkimuslaitos HIIT
Tilajavastuu
Tilastokeskus
Tilastokeskus
Tilastokeskus
Tilastokeskus
Tilastokeskus
Tilastokeskus
TIVIA ry
Tornator Oyj
Tredea Oy

Tulli
Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
Työterveyslaitos
Työterveyslaitos
Ulkoministeriö
Unikie Oy
Unikie Oy
Uudenmaan ELY-keskus
Valmet
Valmet Automation Oy
Valmet Oyj
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Valtori
Valuemotive Oy
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Vastuu group
Vastuu Group
Wellpro Impact Solution Oy
Verohallinto
Verohallinto
Verohallinto
VTT
Wärtsilä
Wärtsilä Voyage
Ympäristöministeriö

Lausunnonantajan lausunto

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte datasäädöksen aiheuttavan organisaatiossanne, toimialallanne tai laajemmin Suomessa?
2. Pidätkö arviomuistiossa esitettyjä linjauksia tarkoituksenmukaisina?
3. Mitä seikkoja viranomaisten yhteistyön järjestämisessä tulisi erityisesti ottaa huomioon?
4. Mitä kansallisten (viranomais-)menettelyiden osalta tulisi ottaa huomioon viranomaisten ja toimijoiden välisessä yhteistyössä? Onko sektoreittain jotain sellaista, mitä pitäisi erityisesti ottaa huomioon kun kyseessä on viranomaisyhteistyö?
5. Mitä seuraamusten osalta erityisiä huomioita? Erityisesti sanktioitavien tekojen suhteen? Entä miten mahdollinen viranomaisen ”puuttumiskynnys” näissä tulisi mielestänne määritellä?
6. Muita mahdollisia huomioita arviomuistioon tai asiaan liittyvään jatkovalmisteluun

Rautavirta Maria
Liikenne- ja viestintäministeriö

Wennäkoski Anna
Liikenne- ja viestintäministeriö